

Sygn. akt III AUa 692/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja SA Marcjanna Górską (spr.)
Protokolant: st. prot. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2013 r. w Lublinie

sprawy H. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o dalszą wypłatę emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczyni H. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 15 maja 2013 r. sygn. akt VIII U 1063/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 692/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 października 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wstrzymał H. S. wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 roku z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia u tego samego pracodawcy.

W odwołaniu od tej decyzji H. S. zarzuciła naruszenia prawa materialnego polegające na zastosowaniu przepisu art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, pomimo, że wymienione przepisy stoją w sprzeczności z przepisami art. 2, 21, 32 ust 1 i 64 Konstytucji RP i art. 1 Deklaracji protokołu dodatkowego do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w zakresie w jakim, wprowadzają one względem osób, które nabyły prawo do emerytury/renty w okresie od 1 lipca 2000 roku do dnia 7 stycznia 2009 roku konieczność zawieszenia ubezpieczonemu prawa do emerytury/renty bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez

emeryta/rencistę z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego odrzucenie bowiem w dacie wskazanej w odwołaniu tj. 31 października 2011 roku nie wydał decyzji w przedmiocie wstrzymania wypłaty emerytury wnioskodawczyni. Decyzja taka wydana została 6 października 2011 roku. Ponadto podniesiono, że w obowiązującym stanie prawnym istnieje obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą w celu kontynuowania pobierania emerytury.

W piśmie procesowym z dnia 25 stycznia 2012 roku wnioskodawczyni sprecyzowała odwołanie wskazując, iż dotyczy ono decyzji z dnia 6 października 2011 roku.

Pełnomocnik organu rentowego wnosił o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 15 maja 2013 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie w części dotyczącej wstrzymania wypłaty emerytury H. S. za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku oraz umorzył postępowanie w pozostałej części.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że H. S. jest uprawniona do emerytury od dnia 1 października 2007 roku. Wypłata świadczenia była zwieszona ze względu na kontynuowanie przez ubezpieczoną zatrudnienia, stosownie do obowiązującego do dnia 7 stycznia 2009 roku przepisu art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Decyzją z dnia 2 kwietnia 2009 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględniając wniosek ubezpieczonej ponownie ustalił wysokość przysługującej jej emerytury i wznowił wypłatę świadczenia od dnia 1 marca 2009 roku. W tym czasie skarżąca nadal pozostawała w zatrudnieniu w Sądzie Okręgowym w Lublinie na stanowisku dyrektora.

Zaskarżoną decyzją z 6 października 2011 roku wydaną z urzędu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wstrzymał wypłatę emerytury skarżącej od dnia 1 października 2011 roku z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia, powołując się na przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 roku Nr 257, poz. 1726). Decyzją z 18 stycznia 2013 roku organ rentowy podjął wypłatę świadczenia od 22 listopada 2012 roku, tj. to jest od dnia, w którym został opublikowany wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku oraz wypłacił wyrównanie za okres od 22 listopada 2012 roku do 31 stycznia 2013 roku.

Oceniając zaistniały stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie jest zasadne. Sąd wskazał, że podstawą wydania zaskarżonej decyzji organu rentowego z dnia 6 października 2011 roku w przedmiocie wstrzymania wypłaty emerytury był przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodany do ustawy przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2010, Nr 257, poz. 1726) i obowiązujący od dnia 1 stycznia 2011 roku. Przepis ten stanowi, iż prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Z kolei zgodnie z treścią art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy, o której mowa w art. 6 (o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 roku.

Sąd Okręgowy podkreślił, że w kwestii konstytucyjności wskazanych przepisów wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 13 listopada 2012 roku (Dz. U. 2012, poz. 1285) orzekając, że przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd pierwszej instancji stwierdził, że z treści powołanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku wynika, że ma on zastosowanie jedynie do ściśle określonej kategorii osób, co oznacza, iż niekonstytucyjność przepisów, których dotyczy, jest jedynie częściowa.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, w sytuacji wnioskodawczyni wyrok Trybunału nie będzie miał zastosowania. Wprawdzie H. S. uzyskała prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku, jednakże w okresie obowiązywania przepisu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten obowiązywał do dnia 7 stycznia 2009 roku i był tożsamy w treści z przepisem art. 103a wskazywanej ustawy.

Zgodnie zaś z powoływanym wyrokiem Trybunału, obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku, a więc już po uchyleniu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przed wejściem w życie przepisu art. 103a tej ustawy.

Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 roku.

Z tych względów i w oparciu o wymienione przepisy w związku z art. 477¹⁴ § 1 kpc Sąd Okręgowy oddalił odwołanie w części dotyczącej wstrzymania wypłaty emerytury wnioskodawczyni za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku. W pozostałym zakresie na mocy art. 477¹³ kpc umorzył postępowanie w sprawie z uwagi na uwzględnienie żądania za okres od 22 listopada 2012 roku.

Apelację od tego wyroku złożyła ubezpieczona H. S. zaskarżając go w części dotyczącej oddalenia odwołania. Wyrokowi zarzuciła:

- naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i zastosowanie przepisu art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz.U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w związku z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726) pomimo, że wymienione przepisy stoją w sprzeczności z art. 2, 21, 32 ust. 1 art. 64 Konstytucji RP oraz z art. 1 Deklaracji protokołu dodatkowego do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka poprzez uznanie, że wstrzymanie wypłaty emerytury wnioskodawczyni za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku było zasadne.

Wskazując na powyższe apelująca wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części i stwierdzenie, że brak jest podstaw do wstrzymania wypłaty emerytury.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca podniosła, że nie można zgodzić się z zastosowaniem i wykładnią powołanych przez Sąd Okręgowy przepisów, a w szczególności art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz z wykładnią wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Sąd pominął bowiem fakt, że wyrok Trybunału, wobec braku odmiennego rozstrzygnięcia w jego sentencji jest skuteczny ex tunc, t.j. od dnia wejścia w życie zakwestionowanych przepisów. Według apelującej, od początku nie zachodziły podstawy do wstrzymania wypłaty świadczenia.

Nadto skarżąca zwróciła uwagę, że ustawodawca wprowadzając w życie przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie wprowadził oddzielnej regulacji dotyczącej emerytów, którzy nabyli prawo na podstawie wcześniejszych przepisów.

Powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku apelująca podniosła, że Trybunał orzekł o niekonstytucyjności wymienionych wyżej przepisów w stosunku do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, który to warunek spełnia albowiem prawo do emerytury nabyła od 1 października 2007 roku i bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje;

Apelacja jest niezasadna i jako taka podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny w całości akceptuje zarówno ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, co powoduje, że nie zachodzi konieczność ich szczegółowego powtarzania.

W stanie faktycznym sprawy, który nie był przedmiotem sporu, zasadnicze znaczenie dla jej rozstrzygnięcia posiadało ustalenie stanu prawnego w odniesieniu do ubezpieczonej, zaistniałego w rezultacie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, K 2/12. Wymienionym wyrokiem Trybunał orzekł, że „art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 roku, Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

Jednocześnie oceniając skutki wyroku, Trybunał Konstytucyjny w pisemnych motywach tego orzeczenia stwierdził, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku. W stosunku do tych osób przepis art. 28 cytowanej ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emeryturach i rentach z FUS utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012 r. (Dz.U. z 2012 roku, poz. 1285).

Z treści cytowanego orzeczenia, jak też z jego uzasadnienia wynika zatem, że niekonstytucyjność wskazanych w nim przepisów stwierdzona została w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Oznacza to, że zakwestionowany przez Trybunał art.103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie może być stosowany w stosunku do tych emerytów, którzy łącznie spełniają wymienione wyżej warunki, t.j. 1) prawo do emerytury nabyli przed 1 stycznia 2011 roku oraz 2) prawo do emerytury nabyli w okresie, kiedy nie było konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Ocena zasadności odwołania wymagała zatem ustalenia, czy ubezpieczona spełnia wymienione wyżej warunki, a w konsekwencji, czy w stosunku do niej art. 103a ustawy, mógł stanowić podstawę wstrzymania wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 roku.

Analiza dokonanych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych prowadzi do wniosku, że brak jest podstaw do zakwestionowania zaskarżonej decyzji, co trafnie uznał Sąd Okręgowy.

Poza sporem bowiem jest, że ubezpieczona prawo do emerytury nabyła od 1 października 2007 roku, a więc w okresie obowiązywania art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten obowiązujący do dnia 7 stycznia 2009 roku stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Oznacza to, że H. S. prawo do emerytury nabyła wprawdzie przed 1 stycznia 2011 roku, jednakże prawo do tego świadczenia, rozumianego jako prawo do jego realizacji (a więc w znaczeniu przypisanym przez Trybunał) nabyła w okresie, kiedy istniała konieczność rozwiązania stosunku pracy.

Stwierdzić w tym miejscu należy, że taka właśnie treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, jak już wyżej podniesiono, została potwierdzona w jego pisemnym uzasadnieniu dotyczącym skutków wyroku, gdzie w sposób wyraźny i jednoznaczny stwierdza się, że „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku”, a więc po uchyleniu cytowanego wyżej art. 103 ust.2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przed wejściem w życie art. 103a tej ustawy dodanego powołaną już wcześniej ustawą z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Zauważyć dodatkowo należy, że gdyby wyrok Trybunału Konstytucyjnego dotyczył, jak chce tego apelująca, wszystkich ubezpieczonych, którzy prawo do emerytury nabyli przed 1 stycznia 2011 roku, to w treści wyroku nie byłoby warunku „bez konieczności rozwiązania stosunku pracy”, a dokonując wykładni skutków orzeczenia, Trybunał nie zakreślałby wskazanego wyżej przedziału czasowego dla nabycia tego prawa (od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku).

Poza tym, wskazane rozumienie treści omawianego wyroku koresponduje z wywodami zawartymi we wcześniejszych rozważaniach Trybunału (pkt 7.2. uzasadnienia), gdzie oceniając sytuację osób, które nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz bezpieczeństwa prawnego obywateli, Trybunał stwierdził, że „należy dojść do wniosku, że gdyby w momencie przejścia na emeryturę osoby te wiedziały, iż będą musiały przerwać zatrudnienie, aby uzyskać świadczenie emerytalne, to w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego zrezygnowałyby ze złożenia wniosku o ustalenie prawa do emerytury i kontynuowałyby zatrudnienie”.

Tego rodzaju stan rzeczy nie występował w przypadku ubezpieczonej, która podejmując decyzję o przejściu na emeryturę i pozostając w zatrudnieniu, była świadoma stanu prawnego skutkującego koniecznością zawieszenia świadczenia, czego zresztą nie kwestionowała.

Oceny powyższej nie podważa stanowisko organu rentowego, który podjął wypłatę emerytury wnioskodawczyni od dnia 22 listopada 2012 roku albowiem rozstrzygnięcie w tym zakresie nie było przedmiotem kontroli sądu.

Reasumując powyższe Sąd Apelacyjny uznał, że niekonstytucyjność przepisów stwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, sygn. akt K 2/12 nie ma wpływu na treść zaskarżonej decyzji, co trafnie przyjął Sąd Okręgowy nie naruszając wskazanego w apelacji prawa materialnego. Apelacja zatem jako niezawierająca usprawiedliwionych zarzutów podlegała oddaleniu.

W tym miejscu podnieść dodatkowo należy, że wniosek ubezpieczonej o zawieszenie postępowania do czasu zakończenia prac legislacyjnych zmierzających do uregulowania sytuacji prawnej osób, które prawa do emerytury nie nabyły w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku, w sposób dla nich korzystny, podlegał oddaleniu z uwagi na niecelowość zawieszenia. Nie jest bowiem znana data ewentualnego uchwalenia tego aktu prawnego, ani też jego treść. Zauważyć należy, iż ewentualne pozytywne dla wnioskodawczyni, rozwiązania prawne będą mogły być realizowane w odrębny sposób.

W zaistniałej sytuacji niecelowym było zatem żądanie stanowiska organu rentowego, co do wniosku o zawieszenie, który i tak podlegał oddaleniu.

Mając te wszystkie względy na uwadze i z mocy art. 385 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.